

Memorandum voor de Federale Verkiezingen 2014

Educaid.be - Belgisch platform voor Onderwijs en Ontwikkeling

Het platform Educaid.be verenigt instellingen, organisaties en particulieren die werkzaam zijn in de opleidings- en/of onderwijssector binnen de Belgische ontwikkelingssamenwerking. Haar doelstelling is het versterken van de capaciteit van elke afzonderlijke organisatie en het Belgische beleid rond onderwijs en ontwikkeling verder uitbouwen en ondersteunen.

1. België komt haar beloftes niet na

De Belgische officiële uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking daalden sinds 2010 van 0,64% van het BNI naar 0,47% van het BNI. In 2012 en 2013 werd 22% van het Belgische budget voor ontwikkelingssamenwerking weggesneden. Nochtans heeft België zichzelf de wettelijke verplichting opgelegd om vanaf 2010 0,7% van haar BNI te besteden aan ontwikkelingssamenwerking.

Terwijl wereldwijd 1,3 miljard mensen nog steeds in extreme armoede leven, 126 miljoen kinderen nog altijd niet naar school gaan, dagelijks bijna 20.000 kinderen onder de 5 jaar sterven, doet België jaar na jaar minder inspanningen om haar beloftes naar het Zuiden na te komen. Educaid.be roept de Belgische overheid dan ook op om een eind te maken aan de steeds terugkerende besparingen op ontwikkelingssamenwerking en de Belgische ODA opnieuw op te trekken in de richting van de 0,7%. Educaid.be vraagt om hierbij ook rekening te houden met het rechtmatig aandeel van de indirecte samenwerking in deze.

Na jaren van onzekerheid en hervormingen binnen de sector van de indirecte samenwerking vraagt Educaid.be om stabiliteit op lange termijn te garanderen, zowel wat het beleids- en budgettaire kader betreft, als de uitvoeringsmodaliteiten.

2. Onderwijsinvesteringen = daadwerkelijke impact

Het platform Educaid.be onderschrijft de bevindingen van onder andere het Global Partnership for Education, de Wereldbank en UNESCO over de belangrijke impact van onderwijs op de menselijke en economische ontwikkeling:

- Onderwijs leidt tot **inkomensverhoging** en **economische groei**. Een extra jaar scholing resulteert in een toename van het individueel inkomen met 10%, terwijl elk bijkomend gemiddeld scholingsjaar het jaarlijks bruto binnenlands product vooruit stuwt met 0.37%.
- Onderwijs leidt tot de **verbetering van gezondheid**. Zo leidt elk extra scholingsjaar voor moeders tot een vermindering van de kindersterfte van 5 tot 10%.
- Onderwijs leidt tot meer **gendergelijkheid**, met een impact op het inkomen en de jaarlijkse economische groei per hoofd van de bevolking. Investering in onderwijs voor meisjes bijvoorbeeld kan het landbouwrendement in Subsaharaans Afrika met 25% verhogen.
- Onderwijs leidt tot meer bewustwording over **klimaatverandering**, met maatregelen rond het verminderen van emissies en het leren omgaan met de gevolgen ervan.
- Onderwijs speelt een rol in **vredesopbouw** en het stimuleren van **democratie**. Onderwijs is één van de voorwaarden voor de totstandkoming van vreedevolle samenlevingen.

Daarbij mag uiteraard niet vergeten worden dat onderwijs een fundamenteel mensenrecht is dat werd opgenomen in het meest geratificeerde mensenrechtenverdrag, het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK).

3. Aanbevelingen voor de Belgische Ontwikkelingssamenwerking rond onderwijsprioriteiten

Volgens het Unesco Institute for Statistics zijn er in 2011 nog altijd 57 miljoen kinderen die niet op de lagere schoolbanken zitten. En dat cijfer houdt geen rekening met diegenen die er wel zitten, maar onvoldoende leren als gevolg van de erbarmelijke kwaliteit van het onderwijs. Volgens het laatste Global Monitoring Report blijft de globale ongelijkheid in leerresultaten sterk. 250 miljoen kinderen zouden in 2015 nog steeds niet kunnen lezen of schrijven op het moment dat ze de vierde graad bereiken. Dit heeft belangrijke repercussies op de doorstroming naar vervolgonderwijs en/of de arbeidsmarkt.

Vanuit deze vaststellingen onderstreept Educaid.be het belang van 3 met elkaar verbonden onderwijsprioriteiten:

- De realisatie van een **gelijke en reële toegang** tot onderwijs voor kansarme, uitgesloten bevolkingsgroepen en kwetsbare kinderen en jongeren, met speciale aandacht voor vrouwen en meisjes;
- Het streven naar het **verhogen van de slaagpercentages** en dus het **terugdringen van schooluitval**;
- De **verbetering van leerresultaten** op het einde van verschillende onderwijsniveaus.

Om deze doelstellingen te realiseren pleit Educaid.be voor een **goede kwaliteit** van het onderwijs- en vormingsaanbod in het Zuiden, met aandacht voor onder andere competente leerkrachten en schoolleiders en relevante curricula, pedagogisch-didactische methoden en leermaterialen. Daarnaast legt Educaid.be de klemtoon op een **integrale benadering** van onderwijs en vorming: de wederzijdse versterking van en een **vlotte overgang tussen alle onderwijsniveaus**, gaande van kleuteronderwijs, over lager en secundair tot hoger, de overgang van onderwijs naar de wereld van werk en levenslang leren.

4. Aanbevelingen voor de Belgische Ontwikkelingssamenwerking rond modaliteiten

België investeerde de laatste 30 jaar in onderwijs, waarbij gemiddeld ongeveer 8% van de officiële ontwikkelingsamenwerking naar onderwijs ging. Sinds 2009 loopt de hulp aan onderwijs terug. Gezien de bovenvermelde ontwikkelingsrelevantie pleit Educaid.be ervoor om **meer middelen** beschikbaar te stellen **voor de sector onderwijs**.

De vraag rond middelen voor onderwijs vereist **duidelijkheid over wat thuishoort binnen het budget van de onderwijssector**. Veel in de boekhouding opgenomen steun voor de sector onderwijs levert immers geen directe bijdrage aan het versterken van onderwijssystemen in het Zuiden, maar aan de versterking van andere sectoren.

Voor de **bilaterale ontwikkelingssamenwerking** is onderwijs de sector die aanwezig is in het kleinste aantal partnerlanden (slechts 4 van de 18). Daarin komt in de huidige omstandigheden weinig verandering gezien de sectoranalyses die aan de samenwerkingsprogramma's voorafgaan enkel gemaakt worden voor de al vastgelegde prioriteiten in die programma's. Daarom houdt het platform een pleidooi voor goede sectoranalyses voor **alle** prioriteitssectoren. Indien de sectoranalyse uitwijst dat er belangrijke uitdagingen in de onderwijssector zijn, moet dit ook kunnen leiden tot een heroriëntering van de Belgische steun ten voordele van de onderwijssector.

Gezien de (eerder beperkte) omvang van de Belgische ontwikkelingssamenwerking en de Belgische expertise op het vlak van onderwijsbeheer, onderwijskwaliteit en gelijke kansen in het onderwijs ligt de meerwaarde van de Belgische gouvernementele en niet gouvernementele hulp aan het onderwijs

in het Zuiden bij het ondersteunen van de onderwijskwaliteit en gelijke onderwijskansen in het Zuiden.

Educaid.be vraagt om voor onderwijs te blijven inzetten op **multilaterale samenwerking**, zowel diplomatiek als financieel, vooral met het oog op het verhogen van de toegang van kwetsbare kinderen en jongeren.

Momenteel beschikt de Belgische Ontwikkelingssamenwerking (DGD) over een beperkt aantal onderwijsspecialisten, zowel op het hoofdkantoor (1 persoon) als op het terrein. In die zin is de **interne capaciteitsversterking** van DGD essentieel om te verzekeren dat de prioriteit onderwijs, zoals vastgelegd in de wet op de Belgische ontwikkelingssamenwerking, ook echt waargemaakt wordt. Educaid.be vraagt daarnaast om de kennis, expertise en terreinervaring van **alle actoren** beter te benutten, en om het platform Educaid.be zelf te erkennen als een partner bij beleidsvoorbereidende initiatieven rond onderwijs en ontwikkelingssamenwerking.

Educaid.be wenst dat de **beleidscoherentie** voldoende bewaakt wordt inzake onderwijs en ontwikkelingssamenwerking tussen de verschillende geledingen van de Belgische staatsstructuur en de verschillende departementen.